

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувач кафедри ФМтаФР
Баранова В.Г.
“ _____ ” _____ 2020 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності “Фінанси і кредит”

за темою:

«Автостраховання: проблеми та перспективи розвитку в Україні»

Виконавець:

студент факультету фінансів та банківської
справи

Ткаченко Олександр Олегович

/підпис/

Науковий керівник:

старший викладач

Сташкевич Наталія Миколаївна

/підпис/

Одеса 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АВТОСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ ..	6
1.1. Необхідність автострахування, економічна сутність в Україні	6
1.2. Сучасний стан ринку автострахування та страхових послуг в Україні..	13
1.3. Державне регулювання на ринку автострахування України.....	16
РОЗДІЛ 2 ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ РИНКУ АВТОСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ НА ПРИКЛАДІ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»	23
2.1. Характеристика та огляд видів страхових послуг автотранспортних засобів в СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»... ..	23
2.2. Аналіз динаміки розвитку видів автострахування в СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»	32
2.3. Застосування математичної моделі для прогнозування розміру страхових платежів з КАСКО в Україні	41
РОЗДІЛ 3 ПЕРСПЕКТИВИ РИНКУ АВТОСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ	45
3.1. Закордонний досвід розвинутих країн в галузі автострахування	45
3.2. Проблеми та пропозиції щодо поліпшення стану галузі автострахування в Україні	53
3.3. Напрями підвищення ефективності страхової діяльності СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» в умовах ринку страхування в Україні	57
ВИСНОВКИ	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	66
ДОДАТКИ	69

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Автотранспортне страхування є одним з основних видів страхування, які характеризуються не досить значною історією розвитку, але високою актуальністю в наш час. У зв'язку з тим, що використання автотранспорту супроводжується багатьма ризиками, автотранспортне страхування є достатньо популярним видом страхування для юридичних і фізичних осіб, особливо враховуючи його соціальне значення.

На сьогодні в багатьох країнах світу премії з автотранспортного страхування займають найбільшу питому вагу в структурі страхових премій загальних видів страхування. З огляду на зазначене, автотранспортне страхування є одним із найпопулярніших видів страхування на європейському страховому ринку та у світі загалом. Проте, попри значну популярність та високий рівень розвитку автотранспортного страхування в країнах з високорозвиненою ринковою економікою, автотранспортне страхування "не стоїть на місці", а постійно удосконалюється в якісному аспекті шляхом застосування інноваційних підходів в його організації та здійсненні.

В Україні на сьогоднішній день хоча і спостерігаються певні досягнення в сфері автотранспортного страхування, однак, вітчизняний ринок автострахування значно відстає у своєму якісному розвитку від ринків багатьох зарубіжних країн. Крім того, в умовах уповільнення темпів зростання автотранспортного страхування, спричиненого економічною кризою, загострюється конкуренція між страховими компаніями, які працюють в цій сфері.

Отже, існує необхідність пошуку резервів розвитку автотранспортного страхування через покращення якості обслуговування клієнтів та підвищення довіри споживачів відповідних страхових послуг. Бажаних позитивних зрушень можна досягти шляхом запровадження та

розвитку ряду нововведень на ринку автотранспортного страхування України.

Об'єктом дослідження виступає процес надання страхових послуг в автострахованні.

Предметом дослідження є розвиток ринку автомобільного страхування в Україні.

Метою даної роботи є вивчення природи та економічної необхідності страхування автотранспорту, його значення на вітчизняному страховому ринку, окреслення основних проблем, шляхів їх подолання, а також визначення шляхів удосконалення автомобільного страхування на основі світового досвіду.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні завдання:

- дослідити сутність та поняття автостраховання;
- вивчити види та форми автостраховання;
- дослідити особливості ринку автостраховання;
- оцінити тенденції розвитку ринку автостраховання на прикладі СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»
- проаналізувати автостраховання на прикладі СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»;
- спрогнозувати прогноз вірогідності ризику продажів в СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» у сфері автостраховання;
- виявити міжнародний досвід автостраховання в розвинутих країнах;
- проаналізувати проблеми розвитку автостраховання в Україні;
- виявити перспективи розвитку ринку автостраховання в Україні.

Методи дослідження. У роботі використані загальнонаукові методи емпіричного та теоретичного дослідження, зокрема: аналізу і синтезу, узагальнення, системного аналізу, методи статистичного аналізу, методи порівняння, групування та графічний метод. Обробка даних здійснювалася з використанням сучасних комп'ютерних технологій

Інформаційною базою є закони та нормативно-правові акти щодо розвитку страхового ринку, статистичні звіти Нацкомфінпослуг, Ліга страхових організацій України та інші державні та регіональні органи влади, матеріали міжнародних науково-практичних конференцій ,матеріали періодичних видань, науково-виробничі журнали, наукові вісники , фінансова звітність СК «Арсенал страхування» за 2016-2019 рр., які опубліковані на офіційному Інтернет-сайті страхової компанії.

Структура роботи визначається поставленими метою і завданнями. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, що включають в себе дев`ять підрозділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 64 сторінок, список використаних джерел містить 30 позицій і розміщений на 3 сторінках.

ВИСНОВКИ

В ході роботи було встановлено, що на процеси розвитку страхового ринку в Україні впливають певні проблеми різних типів, більшість з яких дійсно перебувають поза рівнем страхового ринку, зокрема:

- значна частка тіньової економіки;
- збиткова діяльність більшості підприємств;
- приховані монополії.

Страховий ринок України має декілька недостатньо об'єктивних причин недостатнього розвитку та невирішеності, зокрема:

1. Невизначеність щодо якості страхового продукту. Багато компаній намагаються вжити певних заходів, щоб відмовити у виплаті компенсації або зменшити її суму. Такі заходи включають: можливість адекватної компенсації залежно від тривалості політики; допущення серйозного порушення правил дорожнього руху, хоча така концепція не існує у відповідних нормативних актах; проблеми з експертною оцінкою транспортного засобу.

2. Неплатоспроможність страховиків. Страховики в країні зазнали великих втрат через погані дорожні умови в цих регіонах. На це впливає девальвація гривні, що в свою чергу призводить до збільшення витрат на ремонт автомобілів.

3. Зниження попиту на страхові послуги в умовах зниження реальних доходів населення, що призводить до демпінгу конкуренції, зниження якості та тісного різноманіття страхових послуг.

4. Нерозвинена система рейтингу страховиків, непрозорість ринку, відсутність ефективних механізмів захисту прав страхувальників.

5. недосконалість законодавства про автомобільне страхування, невідповідність чинного законодавства чинним вимогам та європейським стандартам;

6. Нестача кваліфікованих страхових спеціалістів, а також ретельних досліджень та аналітичних матеріалів зі страхових питань. Не існує чіткого бачення стратегічного розвитку внутрішнього страхового ринку та окремих його складових.

Все це означає уповільнення зростання не тільки на страховому ринку в цілому, але і на ринку страхування автомобілів. Сьогодні ця проблема є досить актуальною. Розвиток автомобільного страхування значною мірою залежить від державної допомоги.

Необхідно внести декілька змін, основними з яких є:

- подолання наслідків світової фінансово-економічної кризи, щоб уникнути зниження платоспроможності страховиків;
- перегляд тарифної політики страхових компаній, особливо тих, які мають значну частку в страхуванні автомобілів у своїх портфелях;
- зростаюча роль страхових брокерів;
- створення розробленої та платоспроможної системи страхування цивільної відповідальності власників земельних ділянок, здатних компенсувати збитки від непередбачених подій;
- запровадження програм інформування населення через засоби масової інформації про стан та перспективи страхового ринку;
- відновлення довіри українського народу до страховиків, що дозволяє окупність інвестицій;
- збільшення потенціалу страхових компаній за рахунок збільшення обсягу власного капіталу, вдосконалення організації праці та надання якісних страхових послуг;
- посилення ролі держави та її органів у зміцненні та розвитку автомобільного страхування;
- розширення міжнародного співробітництва в обміні інформацією про діяльність страхових компаній, що надають такі послуги.

На рівні страхової компанії вона повинна мати якомога більше клієнтів для її швидкого розвитку. Тому фахівці такої компанії повинні

мати мотивацію, навички та технологічні можливості для вирішення таких завдань:

- швидко та зручно обслуговувати клієнтів, швидко укласти або поновлювати договір страхування;

- виплачувати компенсацію негайно, прозоро та в повному обсязі;

- постійно підтримувати впевненість клієнта, що страхова компанія виплачуватиме компенсацію в цьому та наступному році, оскільки клієнт повинен бути впевнений у надійності "своїї" страхової компанії, а тому хоче змінити свої договори страхування на наступний рік страхування.

Для успішного розвитку страхової компанії також необхідно постійно працювати з працівниками, орієнтованими на розвиток професійних навичок працівників, з метою вдосконалення системи мотивації в регіональних відділеннях.

У більш широкому розумінні, власне, розвиток страхового захисту в нашій країні як окремої галузі державного регулювання розвитку бізнесу та підприємництва в різних галузях економіки, тобто прийняття спеціальних законів, що регулюють діяльність страхових компаній.

Досвід з-за кордону необхідний для успішного функціонування ринку страхування автомобілів. Загалом, національна система координації та діяльності страхових компаній, які відіграють провідну роль у розробці страхових програм та стратегій у практиці страхування та розвитку кооперативних страхових компаній, включаючи товариства з взаємним страхуванням, зацікавлені у страховій системі розвинені країни. Вони успішно конкурують на страховому ринку багатьох країн з традиційними страховими компаніями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волосович С.В. Страхування ризиків кредитної сфери : монографія / С.В. Волосович. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. – 388 с.
2. Страхові послуги: [навч. посіб.] / [Д.І. Дема, О.М. Віленчук, І.В. Демянюк]; за ред. Д. І. Деми. – Житомир: ЖНАЕУ, 2010. – 482 с.
3. Приказюк Н. Нові вектори розвитку автотранспортного страхування в Україні / Н. Приказюк, Т. Моташко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2015. – №3. – С.37.
4. Сташкевич Н.М. Напрямки удосконалення фінансової стійкості страхових компаній, // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Економіка і менеджмент» № 25/2017.
5. Світлична О.С., Сташкевич Н.М. Управління фінансами страхових організацій // Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, видавництво «Атлант», Одеса, 2015 р.
6. Статистика страхового ринку України за 2019 рік // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forinsurer.com/stat>
7. Пацурія Н. Б. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестраховання: проблеми теорії та практики: монографія / Н.Б.Пацурія, І. М. Войцеховська, А. С. Головачова. – Київ: Видав. Ліра-К: 2017. – 256 с.
8. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України від 01.07.2004 № 1961-IV – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1961-15>
9. Бачо Р. Й. Функціонування Моторного (транспортного) страхового бюро України на національному ринку небанківських фінансових послуг / Р. Й. Бачо // Актуальні проблеми економіки. – 2015. - № 9. – С. 358.
10. Про затвердження Положення про застосування Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України заходів впливу: Закон

України від від 04.01.2012 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1115-03>

11.Рейтинг страхових компаній України «Права та економічні досліджування»// журнал"InsuranceTop"- [[Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife>

12.Гаманкова О.О. Ринок страхових послуг України: теорія, методологія: [монографія] / О.О. Гаманкова. – К.: КНЕУ, 2009. – 283 с.

13.Лібіх К.О. Пряме відшкодування збитків у страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів /К.О. Лібіх // Фінанси, облік і аудит. – 2011. – № 18. – С.136.

14.Іванюк І. Тенденції та проблеми розвитку ринку обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів / І. Іванюк //– 2009. – № 1–2.– С. 20.

15.Страхові послуги: [Підручник] / [С.С. Осадець, Т.М. Артюх, О.О. Гаманкова та ін.]; Кер. авт. кол. й наук. ред. проф. Осадець С.С.і доц. Артюх Т.М. – К.: КНЕУ, 2007. – 464 с.

16.Романишин В. Інтереси страхувальника – наш спільний пріоритет / В. Романишин // Финансовые услуги. – 2009. – № 1–2. – С. 3.

17.Порядок розрахунку бонус-малус "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів {Пункт 8.1 статті 8 в редакції Закону № 2902-IV від 22.09.2005; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5090-VI від 05.07.2012}//[Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1961-15>

18.Яворська Т.В. Страхові послуги: [навчальний посібник]/ Т.В. Яворська. – К.: Знання, 2008. – 350 с.

19.Фінансова звітність «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»//[Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://arsenal-ic.ua/page/finansova-zvitnist>

20. Журнал Insurance TOP №1(69)2020 – Підсумки страхового ринку України за 2019 рік//[Електронний ресурс].-

Режим доступу: https://forinsurer.com/insurancetop_69

21. Страхування в США // [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://www.forumdaily.com/uk/vsyo-cho-nuzhno-znat-ob-avtostraxovanii-v-ssha/>
22. Страхування автомобілів в Німеччині // [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://rusmoney.de/versicherung/article12991/avtostrahovanie-v-germanii-kfz-versicherung.html>
23. Страхування автомобілів в Франції // [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://cofrance.fr/strahovanie-avtomobilej-vo-francii>
24. Страхування автомобілів в Австрії // [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://immigrant-austria.com/ru/blog/the-subtleties-of-car-insurance-in-austria/>
25. Сукач О. М. Страховий ринок України: сучасні реалії та перспективи / О. М. Сукач, Л. А. Сарана // Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Серія: Економіка і менеджмент. -2016. - № 1. - С. 106.
26. Бабенко-Левада В. Г. Пошук оптимальних умов трансформації страхового ринку в умовах фінансової нестабільності / В. Г. Бабенко-Левада // Ефективна економіка. -2015. -№ 3. – С. 107.
27. Приказюк Н.В. Роль Інтернету в реалізації страхових послуг /Н.В. Приказюк, Т.П. Моташко // Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. Економіка. – 2014. – № 156. – С. 47.
28. Щедрий П. Комплексний підхід к решению задач повышения эффективности страхового бизнеса «Финансовые услуги» №3/2008
29. Говорушко Т.А. Страхові послуги: [Підручник] / Т.А. Говорушко.– К.: Центр учбової літератури, 2011. – 376 с.
30. Автомобільне страхування в системі безпеки дорожнього руху: [Кол. моногр.] / [О.М. Залетов, О.В. Кнейслер, В.М. Стецюк, О.Ю. Толстенко та ін.]; Наук. ред. та кер. кол. авт. О.М. Залетов. – К.: Міжнародна агенція "BeeZone", 2012.– 509 с.